DANSKE
GYMNASIER

Ny Vestergade 13, st.
1471 København K

Danskegymnasier.dk
mail@danskegymnasier.dk

+45 3318 8260

Børne- og Undervisningsministeriet

1. oktober 2019

Danske Gymnasier
D +45 3318 8260
mail@danskegymnasier.dk

Høring – ny udbudsmulighed mv.

Børne- og Undervisningsministeriet har den 10. september 2019 sendt en høring over udkast til forslag til ændring af blandt andet lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almenvoksenuddannelse m.v.

Som led i udmøntningen af den politiske aftale om øget udbud af erhvervsrettede uddannelser i hele Danmark og om etablering af et henvisningstaxameter lægges der med lovudkastet op til en ny udbudsmulighed på gymnasier, en ordning om nyt henvisningstaxameter samt afskaffelse af muligheden for at udskifte oldtidskundskab med andre fag på uddannelsen til almen studentereksamen på private gymnasier.

Derudover lægger lovudkastet op til en ændring i reglerne i lov om erhvervsuddannelser vedrørende optag og undervisningsomfang på adgangskurser samt sammensætning af Rådet for de Grundlæggende Erhvervsrettede Uddannelser som følge af etablering af FGU.

Danske Gymnasier har bemærkninger til udkastets tre hovedinitiativer:

Nr. 1) om nye udbudsmuligheder på offentlige og private institutioner

Det fremgår, at baggrunden for lovudkastet er at øge udbuddet af ungdomsuddannelser i hele Danmark. Som en vej til at opfylde ønsket foreslås det at give undervisningsministeren mulighed for i særlige tilfælde og for en tidsbegrænset periode at godkende en institution for almengymnasiale uddannelser til at udbyde grundforløb i

erhvervsuddannelserne, hvor der er et reelt behov.

Godkendelse til at udbyde grundforløb
Af hensyn til elevernes mulighed for et bredt tilbud af ungdomsuddannelser ser Danske Gymnasier positivt på muligheden for fremover at kunne blive godkendt til at udbyde eud-grundforløb.

De almene gymnasier kan med deres brede geografiske dækning være med til at sikre det brede uddannelsesudbud og til at understøtte en bæredygtig elevvolumen.

Allerede nu er der gode, konkrete erfaringer med eud-grundforløb udbudt af almengymnasiale institutioner. Eksempelvis kan nævnes fusionsgymnasierne i Struer, Lemvig, Nyborg og Ribe.

De almene gymnasier har mange års erfaringer med at skabe uddannelser af høj kvalitet og gode studiemiljøer og med et fastholdelsesarbejde, der afspejler sig i en høj gennemførelsesprocent. Det er naturligvis en forudsætning, at skolerne sikrer gode værkstedsfaciliteter, undervisningslokaler og lærerkompetencer til de erhvervsrettede uddannelser.

28 pct. af Danske Gymnasiers medlemmer er interesserede i at udbyde erhvervsrettet uddannelse. Medlemmerne angiver som den primære begrundelse, at de gerne vil udvide og forbedre uddannelsestilbuddet til de unge i deres lokalområde. At udvide udbudsretten handler altså ikke om, at almene gymnasier ser en økonomisk gevinst ved at udbyde erhvervsrettet uddannelse. Det handler alene om at fremtidssikre bæredygtige ungdomsuddannelser i hele landet.

Udbud af andre gymnasiale uddannelser
Danske Gymnasier mener i forlængelse af ovenstående, at alle institutioner bør have lige muligheder for at blive godkendt til at udbyde alle gymnasiale ungdomsuddannelser. Derfor bakker Danske Gymnasier også op om den igangværende harmonisering af institutionslovgivningen.

Danske Gymnasier mener, at udbud skal gives, hvor der et søgningsmæssigt og geografisk behov, og hvor eksisterende udbud ikke udkonkurreres. En institution bør ikke kunne fastholde en udbudsret, hvis den ikke bruges. I tilfælde, hvor der er tale om en egentlig blokering af, at andre kan gøre brug af et udbud, skal den udbudsholdende institution således kunne tabe sin udbudsret.

Den nuværende praksis med, at det kun er institutioner, der

gennemfører grundforløb i henhold til lov om erhvervsuddannelser, der godkendes til at udbyde hhx og htx, bygger på en praksis, som der efter Danske Gymnasiers opfattelse hverken er strukturelle eller uddannelsesfaglige grunde til at opretholde. Således er det Danske Gymnasiers erfaring, at en almen gymnasial institution har de fornødne kvalifikationer til at løfte opgaven med at udbyde andre gymnasiale uddannelser.

Danske Gymnasier vil i den sammenhæng pege på, at der findes gode eksempler i f.eks. Frederikssund (htx) og Fjerritslev (hhx) på, at et bredt uddannelsesudbud kan opretholdes lokalt, når de gymnasiale uddannelser sammen finder løsninger.

Danske Gymnasier konstaterer, at der både i den politiske aftale om styrkede gymnasiale uddannelser fra 2016 og i lovudkastet er en intention om, at almengymnasiale institutioner på sigt skal kunne udbyde erhvervsgymnasiale uddannelser med henblik på at styrke den geografiske dækning.

Efter den nuværende ordlyd i lov om institutioner for almene gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse mv. er det allerede muligt for almengymnasiale institutioner at blive godkendt til at udbyde anden gymnasial ungdomsuddannelse. Det understøttes af bemærkningerne til loven, hvor det fremgår, at institutionerne ikke kan godkendes til at udbyde andre ungdomsuddannelser end de gymnasiale. Danske Gymnasier kan ikke støtte argumentet i bemærkningerne til lovudkastet om, at der i tilknytning hertil er en fast praksis om, at godkendelser kun gives til institutioner, der er godkendt til at gennemføre et eud-grundforløb, hvorfor almengymnasiale institutioner kun har fået godkendt til at udbyde andre gymnasiale uddannelser, når det skete i forbindelse med et samarbejde efter lovens § 6.

Det er Danske Gymnasiers opfattelse, at intentionen i de nuværende regler er, at det er muligt for almengymnasiale institutioner at blive godkendt til at udbyde hhx og htx uden at være godkendt til at udbyde eud-grundforløb.

Danske Gymnasier støtter sig i den sammenhæng til, at der i forbindelse med den lovgivningsmæssige udmøntning af kommunalreformen indledningsvis var lagt op til, at undervisningsministeren skulle kunne godkende institutioner for uddannelsen til studentereksamen *"til at udbyde anden ungdomsuddannelse og grundlæggende voksenuddannelse til og med gymnasialt niveau"* (jf. lov nr. 590 af 24. juni 2005 om ændring af lov

om institutioner for uddannelsen til studentereksamen, lov om institutioner for uddannelsen til højere forberedelseseksamen, lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser, lov om almen voksenuddannelse og om voksenuddannelsescentre og forskellige andre love).

Ved den lovgivningsmæssige opfølgning blev bestemmelsen imidlertid ændret til kun at omfatte anden gymnasial ungdomsuddannelse, f.eks. hhx eller htx og voksenuddannelse. Det blev præciseret, at ministeren ikke ville kunne godkende, at de statslige selvejende institutioner udbød andre ungdomsuddannelser end de gymnasiale (jf. lov nr. 575 af 24. juni 2005).

Efter Danske Gymnasiers opfattelse viser forløbet, og den præcisering der skete, at intentionen har været, at almengymnasiale institutioner skulle kunne godkendes til at udbyde anden gymnasial ungdomsuddannelse og der var ikke hertil knyttet nogen forudsætninger om, at institutionen også skulle være godkendt til at udbyde eud-grundforløb. At der i praksis kun er blevet givet godkendelser til institutioner, der også havde et eud-grundforløb, har efter Danske Gymnasiers opfattelse ikke lovvægt.

Særlige tilfælde, tidsbegrænset periode og hvor der er et reelt behov
Danske Gymnasier mener, at den foreslåede ordning er problematisk, i det godkendelsen til udbud af eud-grundforløb er underlagt alt for restriktive krav.

Danske Gymnasier vil generelt bemærke, at det er nødvendigt, at ordningen tilrettelægges, så der reelt er incitament for institutionerne til at etablere et udbud af et eud-grundforløb. Af hensyn til gymnasiernes administration og ressourceforbrug ved etablering og drift af udbuddet er der for behov for, at rammerne ikke bliver for snævre. Eksempelvis at den nye udbyder kan være sikker på at kunne bevare udbuddet af grundforløb i en længere årrække.

Partnerskabsaftale som betingelse
Det fremgår af forslaget, at det er en forudsætning for at få godkendt en ansøgning, at der er indgået en partnerskabsaftale mellem den ansøgende institution og en institution for erhvervsrettet uddannelse. Partnerskabsaftalen vil herefter indgå som en del af det godkendelsesgrundlag, som ministeren vil lægge vægt på, når et udbud skal godkendes.

Danske Gymnasier opfordrer til, at reglerne for at kunne få en partnerskabsaftale ikke bliver for rigide og i sig selv fjerner incitamentet

for overhovedet at søge om et udbud. De foreslåede regler indebærer blandt andet, at den institution for erhvervsrettet uddannelse, der skal indgås aftale med, skal ligge i samme geografiske område, skal være godkendt til udbud af og skal have aktivitet på den pågældende uddannelse med meget mere. Disse krav vil efter Danske Gymnasiers opfattelse vanskeliggøre, at der overhovedet kan indgås partnerskabsaftaler i udkantsområderne, og kravene vil reelt kunne forhindre, at en udbudsansøgning kan godkendes.

Danske Gymnasier tænker i den sammenhæng på, at det i udkantsområderne ofte vil være vanskeligt at finde erhvervsrettede uddannelser, der opfylder kriterierne. Særligt er det sårbart at stille som kriterium, at der skal være aktivitet på uddannelsen, da den erhvervsrettede uddannelse vil kunne have valgt ikke at have aktivitet på et givent udbud, og dermed afskæres et alment gymnasium fra at forsøge sig med netop at kunne styrke udbuddet i et det geografiske lokalt miljø. Der opstår da det principielle problem, at en institution kan monopolisere udbudsretten til en gymnasial uddannelse uden reelle intentioner om at løfte opgaven i et lokalområde. Dvs. at en institution kan vælge at trække aktiviteten ud af området, uden at en anden institution må overtage udbudsretten i det pågældende område. Som eksempel på en sådan uhensigtsmæssig udvikling er der i Haderslev usikkerhed om, hvorvidt erhvervsskolen vil trække sit udbud af htx ud af byen, efter at skolen har lukket 2.G på htx ned i 2019.

En tilsvarende bekymring gør sig gældende i forhold til, at partnerskabsaftalerne indgås på frivillig basis.

Danske Gymnasier vil opfordre til, at der fastlægges nogle mere håndfaste rammer for, hvornår der skal indgås aftaler om partnerskab, således at det ikke alene er op til den enkelte erhvervsskole at beslutte det.

Lovevaluering
Det foreslås, at ordningen med udbud af grundforløb i erhvervsuddannelser på gymnasier og voksenuddannelsescentre evalueres og oversendes til Folketinget tre år efter lovforslaget er trådt i kraft. Der lægges op til, at lovforslaget træder i kraft med virkning fra 1. august 2019.

Realistisk set vil godkendelse og faktisk etablering af et nyt udbud forventeligt tidligst kunne ske fra skoleåret 2020/21. For at kunne få en egentlig erfaring med den nye udbudsordning foreslår Danske Gymnasier, at evalueringen først sker efter en længere periode, f.eks. 4-

5 år.

Danske Gymnasier foreslår, at der udover de foreslåede elementer i evalueringen også evalueres på de godkendte udbuds samlede betydning for at sikre et bredt, geografisk udbud af ungdomsuddannelser, herunder om ordningen har bidraget til at fastholde et lokalt ungemiljø til gavn for eleverne.

Nr. 2) om oldtidskundskab på private gymnasier

Det er Danske Gymnasiers holdning, at oldtidskundskab spiller en central rolle i opfyldelsen af stx-uddannelsernes almendannende og studieforberedende formål. Derfor støtter Danske Gymnasier ønsket om at gøre faget oldtidskundskab på C-niveau obligatorisk, på alle skoler der udbyder stx. Det skal dog bemærkes, at der på private skoler, som udbyder 2-årigt stx, er særligt profilerede uddannelsesforløb, som ikke længere vil kunne udbydes, og derved fjernes uddannelsestilbud, som i dag er velansøgte.

Der er gymnasier, som allerede nu har planlagt og informeret om stx-studieretninger i skoleåret 2020/21 med en anderledes fagsammensætning, herunder uden oldtidskundskab. Det vil være et problem for de skoler at skulle trække den information og planlægning tilbage allerede fra skoleåret 2020/21, og derfor anbefaler Danske Gymnasier, at regelændringen udskydes til at gælde fra skoleåret 2021/22.

Derudover skal det påpeges, at det er vigtigt for de private gymnasier, at der stadig er mulighed for i profiløjemed at udskifte de fag, som nævnes i lov om de gymnasiale uddannelser (lbk nr. 611 af 28. maj 2019, § 25, stk. 1, nr. 5, 11 og 12), med andre fag på C-niveau eller med løft af niveau, og at der på den 2-årige stx-uddannelse generelt fortsat er valgmulighed mellem fagene oldtidskundskab C og religion C. (§ 47 i samme lov).

N*r. 3) om etablering af henvisningstaxameter*

Med en tilføjelse til § 30, stk. 8 i institutionsloven ønskes der at skabe en hjemmel til, at kunne belønne de gymnasiale institutioner, der støtter de unge, der tidligt fortryder, at de er begyndt på en gymnasial uddannelse, med at skifte til og få fodfæste på en erhvervsuddannelse.

Der hersker generelt en høj vejledningsetik på gymnasierne, hvor der er fokus på, hvad der er bedst for den enkelte elev. Danske Gymnasier vurderer derfor, at et henvisningstaxameter ikke vil få stor effekt på,

hvor mange der vejledes fra en gymnasial uddannelse til en erhvervsuddannelse.

Datagrundlag
I forbindelse med forslaget om etablering af et henvisningstaxameter foreslås det, at der laves en hjemmel, der giver adgang til at oplysninger om en elevs skift af ungdomsuddannelse kan sendes mellem uddannelserne uden at indhente samtykke fra eleverne. Danske Gymnasier ser forslaget som en del af institutionernes almindelige myndighedsudøvelse og forudsætter derfor, at ordningen etableres i overensstemmelse med den gældende databeskyttelseslovgivning.

Med venlig hilsen

Sine Dreyer Skjoldan
Juridisk chefkonsulent